

Opinia Komitetu Regionów „Komplementarność działań krajowych i działań UE podejmowanych na rzecz zmniejszenia nierówności w rozwoju gospodarczym i społecznym”

(2012/C 9/06)

KOMITET REGIONÓW

- Wyraża nadzieję, że opracowane zostaną wskaźniki uzupełniające dane o PKB, które umożliwią lepsze zobrazowanie postępów w zmniejszaniu różnic między regionami Unii Europejskiej i w ich obrębie;
- Uważa, że tam, gdzie istnieją różne struktury realizacji działań krajowych i europejskich, konieczna jest pogłębiona współpraca między różnymi szczeblami sprawowania rządów, by uniknąć zbędnego powielania; w związku z tym przydatne byłoby wzmocnienie dialogu i dalszej współpracy między poszczególnymi szczeblami sprawowania rządów w celu zapewnienia większej spójności i komplementarności różnych działań;
- Uważa, że zgodnie z zasadą partnerstwa pomyślna realizacja działań krajowych i europejskich zależy od uczestnictwa właściwych lokalnych i regionalnych gremiów decyzyjnych;
- Popiera podejście zwiększające skuteczność koncepcji spójności poprzez większe skupienie się na wynikach, nie jest przeciwny zasadzie wprowadzenia warunków ex-ante, podkreśla niemniej, że warunki te nie mogą opóźnić uruchomienia programów; nie zgadza się natomiast z wprowadzeniem warunków związanych z paktem stabilności i wzrostu;
- Uważa, że kontrola dodatkowości ma istotne znaczenie dla zapewnienia, że fundusze europejskie będą wykorzystywane faktycznie jako uzupełnienie krajowych programów wydatków i tym samym będą wносиły prawdziwą wartość dodaną do działań Unii Europejskiej;
- Popiera propozycję sporządzenia wspólnych ram strategicznych, uważa, że umowy o partnerstwie w dziedzinie rozwoju i inwestycji powinny stać się instrumentem zapewniającym faktyczną komplementarność działań krajowych i unijnych oraz przypomina, że muszą one być sporządzane z pełnym udziałem władz regionalnych i lokalnych.

Sprawozdawca Francesco MUSOTTO (IT/EA), członek zgromadzenia regionalnego Sycylii

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Podkreśla, że art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dawny art. 158 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską) stanowi, iż w celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii rozwija ona i prowadzi działania służące **wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej**. W szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych.

2. Podkreśla, że szczególną uwagę poświęca się **obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych**, takim jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie. Także pozostałe regiony Europy trzeba wspierać w ich działaniach na rzecz zapewnienia i wzmocnienia konkurencyjności.

3. Podkreśla kluczową rolę obszarów i regionów miejskich – jak również stolic i regionów stołecznych – jako motorów wzrostu umożliwiających realizację gospodarczych, ekologicznych i społecznych celów strategii „Europa 2020”. Całościowe rozwiązania na rzecz społecznej i gospodarczej stabilizacji miast i ich dotkniętych problemami obszarów, pozostawiające regionom odpowiedni zakres swobody działania, powinny być możliwe także w przyszłości. Przy tym trzeba wychodzić z założenia, że uwzględnianie wymiaru miejskiego jako takiego jest zgodne ze strategią „Europa 2020”. Należy też ułatwić współpracę między miastami a otaczającymi je terenami w ramach obszarów funkcjonalnych poprzez przyjęcie koniecznych w tym celu zapisów w przyszłych rozporządzeniach dotyczących funduszy strukturalnych.

4. Popiera propozycję Komisji Europejskiej zawartą w komunikacie dot. budżetu z perspektywy „Europa 2020”⁽¹⁾ w sprawie wprowadzenia kategorii „regionów w okresie przejściowym”. Zwraca przy tym uwagę, iż regiony, które przekroczyły w obecnej perspektywie finansowej próg 75 % średniego PKB per capita UE, powinny mieć możliwość wydatkowania środków również na inwestycje infrastrukturalne, umożliwiając utrwalenie wartości dodanej uzyskanej w trakcie obecnego okresu programowania. Tym samym cel „efektywność energetyczna” powinien obejmować efektywne środki transportu, w tym transport szynowy i związaną z nim infrastrukturę.

5. Przypomina, że w art. 349 TFUE uznaje się specyficzną sytuację regionów najbardziej oddalonych i uzasadnia się

konieczność wprowadzenia dostosowań w prawie wspólnotowym przy wdrażaniu go w tych regionach, jak również konieczność przyjęcia specyficznych środków w stosownych przypadkach, zwłaszcza w dziedzinie polityki spójności.

6. Zgadza się z zasadą przytoczoną przez Komisję Europejską w piątym sprawozdaniu w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej⁽²⁾, zgodnie z którą **spójność pozostanie również w przyszłości polityką na rzecz rozwoju obejmującą całą Unię Europejską**, a zatem wszystkie jej regiony.

7. Uważa zatem, że europejska polityka spójności, połączona z działaniami publicznymi na różnych szczeblach terytorialnych, powinna nadal odgrywać kluczową rolę w propagowaniu harmonijnego rozwoju całej Unii Europejskiej. Powinna **sprzyjać nadrobieniu zaległości przez stosunkowo zapóźnione regiony**, przeznaczając na nie największą część środków oraz **przyczyniając się jednocześnie do ożywiania i poprawy konkurencyjności wszystkich regionów**.

Rola komplementarności działań krajowych i europejskich w zmniejszaniu nierówności w rozwoju gospodarczym, społecznym i terytorialnym

8. Uważa, że wyłącznie dzięki **integracji, synergii i komplementarności działań krajowych i europejskich** opartych na rzeczywistej solidarności możliwe jest wyeliminowanie różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych wciąż występujących na obszarze Unii Europejskiej.

9. Uważa, że zasady te mogą mieć, pod wieloma względami, decydujące znaczenie, a przede wszystkim mogą przyczynić się do:

- zachęcenia państw członkowskich do **wzmocnienia swych zdolności instytucjonalnych i administracyjnych**;
- **uniknięcia niepotrzebnego powielania** różnych działań na tym samym obszarze;
- **pogodzenia celów i priorytetów** na każdym szczeblu sprawowania rządów;
- **poprawy jakości działań** publicznych na wszystkich szczeblach;
- **zwiększenia skuteczności polityki spójności**.

⁽¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budżet z perspektywy »Europa 2020« ”.

⁽²⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego: „Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: przyszłość polityki spójności”, COM(2010) 642 wersja ostateczna.

10. Uważa, że europejska polityka spójności połączona z działaniami publicznymi na różnych szczeblach terytorialnych jest najskuteczniejszym instrumentem solidarnego wsparcia regionów znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji i przyczynia się jednocześnie do tworzenia wzrostu oraz dobrobytu w całej UE. Podkreśla, że **stymulowała wzrost PKB w całej Europie**, ułatwiła **tworzenie nowej infrastruktury** i tym samym zwiększyła **dostępność** obszarów europejskich, przyczyniła się do lepszej **ochrony środowiska naturalnego**. Dzięki inwestycjom w zrównoważone strategie zatrudnienia i uwzględnianiu potrzeb rynku pracy powstały zupełnie nowe zawody, stare się zmieniły, a tradycyjne zniknęły. Tworzenie dobrych miejsc pracy oznacza zapewnienie osobistego zadowolenia pracowników, wynagrodzenie odpowiadające świadczonej pracy, promocję zdrowia w miejscu pracy oraz przyjazne rodzinie ukształtowanie świata pracy. Taki wzrost jakości w dziedzinie pracy zwiększy atrakcyjność miejsc pracy, co może mieć także pozytywny wpływ na dany ośrodek gospodarczy i tym samym przyczynić się do poprawy konkurencyjności regionów UE.

11. Podkreśla, że pomimo znaczącego postępu, który dokonał się w dziedzinie zmniejszenia różnic w rozwoju, niedawny **kryzys finansowy i gospodarczy** może jeszcze bardziej uwidocznić nierówności pomiędzy europejskimi regionami, a także w ich obrębie. Zwraca ponadto uwagę na fakt, że sytuacja ta ulega jeszcze zaostrzeniu w krajach otrzymujących wsparcie z europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej lub z mechanizmu pomocy dla bilansów płatniczych; w przypadku tych krajów nierówności między regionami są w zasadzie kwestią o drugorzędym znaczeniu, ponieważ chodzi tam o spełnienie warunków i wymogów o czysto krajowej perspektywie.

12. Zwraca uwagę na fakt, że w porównaniu z zamożniejszymi regionami obszary znajdujące się w bardziej niekorzystnej sytuacji mają mniejsze możliwości wykorzystywania swoich własnych zasobów, co zwiększa ich wrażliwość na **wstrząsy zewnętrzne**, zaś w okresie kryzysu takiego jak obecny, którego długości nie jesteśmy w stanie przewidzieć, osłabia poczynione postępy. Na tych obszarach finansowanie UE, które uzupełnia działania krajowe, ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania pewnej stabilności inwestycji publicznych i tym samym stanowi zasadniczy warunek ożywienia gospodarczego.

13. Podkreśla, że ze względu na to, iż europejska polityka spójności cechuje się **szerokim podejściem** obejmującym rozwój gospodarczy zapóźnionych regionów, wsparcie dla grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej, rozwój zrównoważony pod względem społecznym i ekologicznym, a także poszanowanie specyfiki terytorialnej i kulturowej, to pomaga ona również ukierunkować działania krajowe związane z tymi samymi celami w zakresie spójności.

14. Podkreśla zatem, że nowa polityka spójności powinna mieć nadal do dyspozycji **niezbędne zasoby**, aby możliwe było odzyskanie autentycznej równowagi gospodarczej i społecznej między regionami Europy poprzez wzmocnienie i uzupełnienie działań prowadzonych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Także w przyszłości należałoby przeznaczyć odpowiednią część środków budżetowych UE na finansowanie stosownych działań w zakresie wsparcia tych obszarów Unii Europejskiej, które są stosunkowo zapóźnione w rozwoju.

15. Podkreśla, że nowa polityka spójności powinna uwzględniać współpracę transgraniczną. Na obszarach przygranicznych krajów UE należy przewidzieć formy wsparcia dla rozwoju współpracy z sąsiadami na zewnętrznej granicy UE, szczególnie na styku państw i regionów o dużych różnicach w rozwoju gospodarczym. Uznaje ponadto, że tworzenie wspólnej przestrzeni terytorialnej na obszarach przygranicznych wymaga systemowego, selektywnego wsparcia z poziomu UE, zarówno dla wzmocnienia polityki terytorialnej, jak i realizacji wspólnych projektów rozwojowych.

16. Jest świadom znaczenia, jakie na szczeblu regionalnym ma PKB na mieszkańca dla zmierzenia wzrostu gospodarczego, lecz wyraża nadzieję, że we współpracy z władzami szczebla lokalnego i regionalnego opracowane zostaną **wskaźniki uzupełniające**, które określałyby sytuację wyjściową danego regionu i tym samym umożliwiały lepsze zobrazowanie postępów w zmniejszaniu różnic między regionami Unii Europejskiej i w ich obrębie⁽³⁾, a zatem wierniej ukazywałyby poziom rozwoju i specyficzne problemy związane ze spójnością społeczną i terytorialną każdego z regionów.

17. Zwraca ponadto uwagę, iż przewidywany okres odniesienia, na podstawie którego ustalana będzie kwalifikowalność regionu do pomocy w ramach nowej polityki spójności UE począwszy od roku 2014 (prawdopodobnie będzie to PKB na mieszkańca na poziomie regionalnym w latach 2007–2009), nie będzie odzwierciedlał w pełni skutków kryzysu gospodarczego i wynikających stąd środków oszczędnościowych podejmowanych w regionach UE. Wzywa więc do dołożenia wszelkich starań, by w ramach przydziału środków korzystano z aktualniejszych danych dotyczących regionalnego PKB i tendencji w tym zakresie oraz aby w okresie programowania stosowano mechanizmy oceny cechujące się większą progresywnością.

Komplementarność zależna od kontekstu instytucjonalnego i administracyjnego

18. Uważa, że zarówno dla polityki spójności, jak i dla krajowej polityki rozwoju regionalnego korzystne byłoby **odpowiednie środowisko instytucjonalne, skuteczna administracja publiczna i efektywne partnerstwo pomiędzy różnymi szczeblami sprawowania rządów**, mające na celu określenie spójnych i zintegrowanych średnio- i długoterminowych strategii rozwoju oraz wieloletnich ram programowych, mogących stanowić ich podstawę.

19. Uważa, że z poszanowaniem przepisów krajowych europejska polityka spójności, w połączeniu z działaniami publicznymi na różnych szczeblach, może zachęcić państwa członkowskie do **wzmocnienia zdolności instytucjonalnych i administracyjnych** niezbędnych do zagwarantowania wydajniejszego i skuteczniejszego wykorzystania środków finansowych i tym samym do maksymalnego zwiększenia wpływu inwestycji mających na celu zmniejszenie różnic w rozwoju.

⁽³⁾ Wnioski z seminarium zorganizowanego przez region Umbria i Komisję Polityki Spójności Terytorialnej (COTER) Komitetu Regionów w Perugii we Włoszech w dniu 29 kwietnia 2011 r. na temat: „Nowe wskaźniki: pomiar postępu w polityce spójności”.

20. Podkreśla, że różne systemy realizacji europejskiej polityki spójności i krajowej polityki na rzecz rozwoju regionalnego uzależnione są od specyfiki każdego państwa członkowskiego, **kontekstu instytucjonalnego, podziału kompetencji**, a zwłaszcza od stopnia decentralizacji i realizacji zasad wielo-poziomowego sprawowania rządów, a także od doświadczenia lokalnego i regionalnego w zakresie rozwoju terytorialnego oraz od skali i zasięgu geograficznego programów ⁽⁴⁾.

21. Uważa, że tam, gdzie istnieją różne struktury realizacji działań krajowych i europejskich, konieczna jest pogłębiona współpraca między różnymi szczeblami sprawowania rządów, tak by uniknąć zbędnego powielania. Uważa, że optymalną synergii można osiągnąć stopniowo za pomocą zintegrowanego programowania wszystkich działań w zakresie rozwoju realizowanych na danym obszarze, a także dzięki ściśle skoordynowanemu zarządzaniu. W związku z tym jest zdania, że przydatne byłoby wzmocnienie dialogu i dalszej współpracy między poszczególnymi szczeblami sprawowania rządów w celu zapewnienia większej spójności i komplementarności różnych działań krajowych i europejskich.

W kierunku bardziej zintegrowanego rozwoju terytorialnego

22. Uważa, że w celu zapewnienia silniejszego wpływu na spójność i konkurencyjność poszczególnych obszarów, działania mające na celu zmniejszenie nierówności o charakterze gospodarczym, społecznym i terytorialnym muszą mieć **charakter zintegrowany**, a także być w większym stopniu nastawione na wyniki i zaplanowane z uwzględnieniem wymiaru terytorialnego problemów.

23. Podkreśla, że spójność terytorialna, która jest nowym celem zapisanym w traktacie lizbońskim, stała się takim samym priorytetem jak spójność gospodarcza i społeczna i że w związku z tym wymiar terytorialny musi być lepiej powiązany ze wszystkimi obszarami polityki, które mają wyraźne skutki na szczeblu terytorialnym, m.in. dzięki systematycznej ocenie ich **oddziaływania terytorialnego**. Uważa, że w tym celu przydatne byłoby wprowadzenie **systemów monitorowania** umożliwiających stałe śledzenie dystrybucji wydatków publicznych związanych z realizacją celów spójności na poszczególnych obszarach UE.

24. Uważa, że udział administracji publicznej wszystkich szczebli w procesie planowania strategicznego i realizacji działań mających na celu zmniejszenie nierówności w rozwoju społecznym i gospodarczym gwarantuje opracowanie środków z uwzględnieniem kontekstu terytorialnego i zdobytej w nim wiedzy niezbędnej do **optymalnego wykorzystania potencjału obszarów lokalnych, skoncentrowania środków i maksymalnego zwiększenia skuteczności działań publicznych**.

25. Podkreśla, że takie wyzwania, jak zmiana klimatu, zaopatrzenie w energię, globalizacja, kontakty między obszarami wiejskimi i miejskimi, zmiany demograficzne czy też

zjawisko migracji wywierają bardzo zróżnicowany wpływ na poszczególne obszary, a tym samym wymagają **rozwiązań, które są projektowane i realizowane na szczeblu lokalnym i regionalnym** z poszanowaniem zasady pomocniczości.

26. Uważa zatem, że zgodnie z **zasadą partnerstwa** pomyślna realizacja działań krajowych i europejskich zależy od uczestnictwa poszczególnych właścicieli – zgodnie z obowiązującym prawem krajowym – lokalnych i regionalnych gremiów decyzyjnych oraz od zdolności włączenia partnerów gospodarczych i społecznych do wspierania działań zarówno na etapie ich planowania, jak i programowania oraz realizacji.

Podejście zwiększające skuteczność koncepcji spójności

27. Uznaje potrzebę wsparcia rozwoju obszarów europejskich w ramach rygorystycznego systemu finansów publicznych zobowiązującego do poszukiwania jak największej skuteczności i wydajności. Jednocześnie popiera propozycję Komisji Europejskiej, by w **większym stopniu skupić się na wynikach**, zapewniając możliwość określenia – z wystarczającą elastycznością – jasnych i wymiernych celów, a także łatwych do zmierzenia i zgodnych z zaprogramowanymi działaniami wskaźników osiągnięcia wyników, co może umożliwić także przeprowadzenie oceny w okresie programowania.

28. Nie jest przeciwny zasadzie wprowadzenia **warunków ex-ante** wykorzystania funduszy strukturalnych, które wiązałyby się ściśle i bezpośrednio ze zwiększeniem skuteczności unijnej polityki spójności i mogłyby wywrzeć pozytywny wpływ na wykonalność i skuteczność programów oraz na zintegrowanie działań na rzecz rozwoju.

29. Podkreśla niemniej, że wspomniane **warunki** nie mogą opóźnić uruchomienia programów związanych z funduszami strukturalnymi, co znacznie osłabiłoby oczekiwane wyniki wykorzystania środków krajowych przeznaczonych na uzupełniające działania europejskie.

30. Zastrzega sobie prawo do szerszego wypowiedzenia się na ten temat, gdy Komisja Europejska przedstawi swą własną propozycję w tej kwestii.

31. Nie zgadza się natomiast z propozycją Komisji Europejskiej dotyczącą **warunków związanych z paktem stabilności i wzrostu**, gdyż mogłyby one wpłynąć niekorzystnie na władze lokalne i regionalne, które nie ponoszą odpowiedzialności za nieprzebrnięcie zobowiązań przez państwa członkowskie ⁽⁵⁾, a także zahamować lub opóźnić proces rozwoju i podważyć już osiągnięte wyniki.

⁽⁴⁾ Badanie przeprowadzone przez Ronę MICHIE i Johna BACHTLERA *Managing Structural Funds – Institutionalising Good practice*, European Policies Research Centre, Uniwersytet w Strathclyde, 1996 r.

⁽⁵⁾ Zob. opinia KR-u w sprawie piątego sprawozdania w sprawie spójności – CdR 369/2010 fin (sprawozdawca: Michel DELEBARRE, FR/PSE).

32. Przyjmuje do wiadomości, że różne czynniki mogą zmienić optymalne wykorzystanie funduszy europejskich na obszarach i w dziedzinach działania najbardziej sprzyjających rozwojowi, zmniejszając ich potencjalny wpływ na dany obszar⁽⁶⁾. W tym kontekście kontrola **dotatkowości** ma istotne znaczenie dla zapewnienia, że fundusze te będą wykorzystywane faktycznie jako uzupełnienie krajowych programów wydatków i tym samym będą wносиły prawdziwą wartość dodaną do działań Unii Europejskiej.

33. Podkreśla zatem, że należy skuteczniej monitorować dodatkową rolę funduszy strukturalnych, a jednocześnie zagwarantować, że ze środków europejskich realizowane będą dodatkowe, uzupełniające działania rzadko lub niewystarczająco uwzględniane w przepisach krajowych.

34. Uważa, że skuteczność i wydajność europejskiej polityki spójności zależą również od **uproszczenia procedur** w celu jak największego ograniczenia obciążeń prawnych i administracyjnych dla beneficjentów. Uproszczone procedury to wstępny warunek efektywnego wykorzystania środków. Zachęca zatem Komisję Europejską, aby zaleciła państwom członkowskim, by wraz z władzami lokalnymi i regionalnymi zbadały możliwości i przedstawiły propozycje lepszego dostosowania przepisów UE (zasady, terminy i procedury) do przepisów krajowych, dając pierwszeństwo osiąganym wynikom, unikając jednocześnie stwarzania nierównych warunków korzystania ze środków dla różnych państw członkowskich.

Na rzecz większego zintegrowania i komplementarności działań po 2013 r.

35. Uznaje znaczenie **strategii „Europa 2020”** dla inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu i przyjmuje z zadowoleniem treść komunikatu Komisji Europejskiej pt. Wkład polityki regionalnej w zrównoważony wzrost w ramach strategii „Europa 2020”⁽⁷⁾, zgodnie z którym realizacja celów wytyczonych w strategii będzie w dużej mierze zależna od decyzji przyjętych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

36. Uważa, że **polityka spójności** może wnieść istotny wkład do strategii „Europa 2020”, lecz **nie powinna zostać do niej całkowicie włączona**, i podkreśla, że pełni ona funkcję wspierającą harmonijny rozwój UE poprzez zmniejszanie nierówności gospodarczych i społecznych między europejskimi obszarami, zgodnie z art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Te dwa procesy powinny zatem również w przyszłości pozostać od siebie niezależne

⁽⁶⁾ Badanie przeprowadzone w 2009 r. przez Chiarę DEL BO, Massima FLORIA, Emanuela SIRTORI i Silvię VIGNETTI *Additionality and regional development: are EU structural funds complements or substitutes of National public finance*, CISL – Centre of Industrial Studies, na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej w Komisji Europejskiej.

⁽⁷⁾ Komunikat Komisji „Wkład polityki regionalnej w zrównoważony wzrost w ramach strategii »Europa 2020«”, COM(2011) 17 wersja ostateczna.

i odpowiadać konkretnym celom, które nie nakładałyby się całkowicie na siebie, lecz wzajemnie ze sobą współdziałały w ramach zintegrowanych i komplementarnych działań.

37. Popiera zawartą w piątym sprawozdaniu w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej propozycję sporządzenia **wspólnych ram strategicznych**, które obejmowałyby fundusze o celach strukturalnych i inne fundusze europejskie na rzecz rozwoju terytorialnego, czyli Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejski Fundusz Rybacki, chociaż w ramach każdego z nich utrzymano by jego własne środki i specyficzne zasady. Popiera włączenie funduszy europejskich służących realizacji polityki strukturalnej do tych samych strategicznych ram rozwoju, co powinno umożliwić ich lepszą koordynację.

38. Uważa, że w kontekście bieżącej dyskusji na temat przyszłych rozporządzeń w sprawie funduszy strukturalnych konieczne jest, by **umowy o partnerstwie w dziedzinie rozwoju i inwestycji** – oparte na wspólnych ramach strategicznych – mogły stać się instrumentem zapewniającym faktyczną komplementarność działań krajowych i unijnych o tych samych celach dotyczących zmniejszenia nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a jednocześnie służyły ustaleniu priorytetów inwestycyjnych, przydziału środków krajowych i europejskich, uzgodnionych warunków i celów, które należy osiągnąć.

39. Podkreśla jednak, że zgodnie z zasadami wielopoziomowego sprawowania rządów umowy te muszą być sporządzane i rozwijane z **pełnym udziałem władz regionalnych i lokalnych**, czyli instytucji odpowiedzialnych za realizację działań na obszarze lokalnym i za zarządzanie nimi, a nie wyłącznie z udziałem państw członkowskich i Komisji Europejskiej, tak by skuteczniej skoordynować i zsynchronizować poszczególne programy polityczne oraz wzmocnić strategiczne, a nie tylko operacyjne, sprawowanie rządów.

40. Uważa, że umowy o partnerstwie w dziedzinie rozwoju i inwestycji odpowiadające konkretnym warunkom panującym w poszczególnych państwach członkowskich mogą w odpowiedni sposób umożliwić realizację **paktów terytorialnych**, które Komitet Regionów promuje w odniesieniu do krajowych programów reform.

41. Uważa, że tak skoordynowana krajowa polityka na rzecz rozwoju regionalnego i europejska polityka spójności byłyby konkretnym odzwierciedleniem **zasady koncentracji pomocy**, co maksymalnie zwiększyłoby synergię między różnymi instrumentami stosowanymi na tym samym obszarze i umożliwiło uwzględnienie istniejącej współzależności. W ten sposób można by zagwarantować nie tylko ściślejszą koordynację różnych obszarów zastosowania EFRR, EFS, Funduszu Spójności, EFRROW i Europejskiego Funduszu Rybackiego, lecz również działań krajowych o tych samych celach w zakresie rozwoju.

42. Uważa ponadto, że strategiczne znaczenie ma to, by nie postrzegać krajowej polityki na rzecz rozwoju regionalnego i europejskiej polityki spójności w oderwaniu od polityki sektorowej, gdyż niezbędne jest zapewnienie większej spójności, powiązania i synergii między poszczególnymi działaniami. W wielu sektorach skutki różnych kierunków polityki publicznej są **wzajemnie od siebie zależne** i mogą wywrzeć całościowo większy wpływ, jeżeli ich realizacja będzie ściśle koordynowana ⁽⁸⁾.

43. Uważa, że w ten sposób można by przyczynić się do praktycznego **dostosowania** programów do wytyczonych celów, koncentrując się na już funkcjonujących instrumentach politycznych i istniejących zasobach finansowych udostępnionych z myślą o osiągnięciu tychże celów oraz ustalając priorytety w zakresie obszarów wsparcia, inwestycji i dysponowania środkami Unii Europejskiej, zdefiniowane na podstawie analizy zasobów poszczególnych regionów. Poprzez takie działania możliwe byłoby optymalne wykorzystanie zarówno potencjału każdego regionu, jak również jego znajomości własnych priorytetów.

Bruksela, 11 października 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

⁽⁸⁾ Badanie przeprowadzone przez Laurę POLVERARI i Ronę MICHIE *Complementarity or conflict? The (in)coherence of Cohesion Policy*, European Policies Research Centre, Uniwersytet w Strathclyde, 2011 r.